

PREZES
URZĘDU OCHRONY KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA URZĘDU OCHRONY KONKURENCJI I KONSUMENTÓW W
KATOWICACH

40-024 Katowice, ul. Powstańców 41a
Tel./Fax (0-32) 256-46-96, Tel/Fax (0-32) 255-26-47, Tel. /Fax (0-32) 255-44-04
E-mail: katowice@uokik.gov.pl

Katowice, dn. 29.08.2003r.

RKT-61-s/61/03/SB

DECYZJA RKT- Nr 36/2003

I Stosownie do art. 28 ust. 6 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jedn. Dz.U. 2003r. z Nr 86, poz. 804) i § 6 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2002 r. w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 18, poz. 172 z późn. zm.), po przeprowadzeniu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, wszczętego z urzędu przeciwko **„PROFIT” Sp. z o.o., ul. Francuska 70, 40-028 Katowice**

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

na podstawie art. 23c) ust. 1 w związku z art. 23a) ust. 1 i 2 w/w ustawy **uznaje się za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów**, praktykę polegającą na stosowaniu przez **„PROFIT” Sp. z o.o.**, w ogólnych warunkach umowy, której przedmiotem jest umożliwienie członkostwa w programie PROFIT, którego celem jest zakup przez uczestnika samofinansującej się grupy towaru określonego na pierwszej stronie umowy, postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ § 2 Kodeksu postępowania cywilnego, o następującej treści:

1) Art. 3 pkt 1 OWU (...) „Jednocześnie przyjmuje na siebie całość praw i zobowiązań wynikających z treści niniejszej umowy.”

2) Art. 17 OWU „ W przypadku, gdy w ciągu dwóch (2) kolejnych miesięcy nie zostanie zebrany fundusz grupy, pozwalający na przydział towaru, PROFIT upoważniony jest do wstrzymania aktów asygnacyjnych i przystąpienia do przedterminowej likwidacji danej grupy lub do podjęcia innego rozwiązania, które najlepiej posłuży interesom grupy i umożliwi dalsze funkcjonowanie w programie uczestnikom grupy, którzy wypełnili terminowo swoje zobowiązania.”

3) Art. 19 OWU „Likwidacja grupy

1. W ciągu trzech (3) miesięcy licząc od terminu zakończenia planu ratalnego, PROFIT dokona ostatecznej likwidacji grupy.

2. Fundusze jakie ewentualnie pozostaną po likwidacji grupy zostaną przeznaczone na:

a) pokrycie strat powstałych w grupie z powodów niezawinionych przez PROFIT (np. niemożliwość wyegzekwowania zadłużenia z tytułu niezapłaconych rat lub kosztów sądowych, od uczestników grupy lub poręczycieli),

b) wypłatę rat podstawowych uczestnikom grupy, którym nie został przydzielony towar, a którzy odstąpili od umowy lub została im wypowiedziana umowa przez PROFIT, zgodnie z zasadami określonymi w Art. 14 i Art. 15.

3. Jeżeli będące w dyspozycji PROFIT środki finansowe będą niewystarczające dla całkowitego zaspokojenia wierzytelności w powyższej kolejności płatności, należności dokonywane będą proporcjonalnie do wysokości wpłat każdego uczestnika grupy.

4. Jakikolwiek zmniejszenie się funduszu grupy, wywołane przez zdarzenie nie uwzględnione w tej umowie, a nie zależne od PROFIT, będzie obciążało proporcjonalnie uczestników grupy.”

i nakazuje zaniechania jej stosowania.

II Na podstawie art. 23c) ust. 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jedn. Dz.U. 2003r. z Nr 86, poz. 804) oraz stosownie do art. 28 ust. 6 tej ustawy i § 6 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2002 r. w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 18, poz. 172 z późn. zm.), po przeprowadzeniu z urzędu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów,

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów: określa się **„PROFIT” Sp. z o.o., ul. Francuska 70, 40-028 Katowice**, środki usunięcia trwających skutków naruszenia zbiorowych interesów konsumentów w celu wykonania nakazu określonego w pkt I sentencji niniejszej decyzji, polegające na zaniechaniu stosowania niedozwolonych postanowień umownych, tj. zakwestionowanej części art. 3 pkt 1 OWU, art. 17 OWU oraz art. 19 pkt 1, 2, 3 i 4 OWU, poprzez zaprzestanie wykorzystywania w umowach niewykonanych w dacie otrzymania decyzji, a także w nowych umowach zawieranych po tej dacie, treści przedmiotowych postanowień.

III Na podstawie art. 100e ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jedn. Dz.U. 2003r. z Nr 86, poz. 804) oraz stosownie do art. 28 ust. 6 tej ustawy i § 6 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2002 r. w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 18, poz. 172 z późn. zm.), po przeprowadzeniu z urzędu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów,

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów: mając na uwadze ważny interes konsumentów nadaje się decyzji w zakresie punktów I i II **rygor natychmiastowej wykonalności**.

IV Na podstawie art. 72 w związku z art. 75 i 80 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jedn. Dz.U. 2003r. z Nr 86, poz. 804) oraz stosownie do art. 28 ust. 6 tej ustawy i § 6 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2002 r. w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 18, poz. 172 z późn. zm.), po przeprowadzeniu z urzędu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów,

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów: postanawia się zobowiązać **„PROFIT” Sp. z o.o., ul. Francuska 70, 40-028 Katowice**, do poniesienia kosztów niniejszego postępowania w wysokości 31 zł (słownie złotych: czterdzieści jeden).

Uzasadnienie

W dniu 14.03.2003r. w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (zwanego dalej organem antymonopolowym) wszczęte zostało postępowanie wyjaśniające w sprawie ustalenia, czy „PROFIT” Sp. z o.o., ul. Francuska 70, 40-028 Katowice (zwany dalej „PROFIT”), stosuje w wykorzystywanych wzorcach umownych postanowienia mogące nosić znamiona niedozwolonych postanowień umownych, o których mowa w kodeksie cywilnym (sygn. akt: RKT-62/44/03/SB). Przedmiotowe postępowanie zostało wszczęte w celu skontrolowania działalności przedsiębiorcy w zakresie treści umów wykorzystywanych przez przedsiębiorcę. Zostało ono wszczęte z uwagi na wpływ skarg konsumentów, którzy skarżyli się na nieuczciwe postanowienia umowy (Karty nr 29-30).

Analiza dokumentów zgromadzonych w trakcie postępowania wyjaśniającego pozwoliła na wstępne ustalenie, iż mogło nastąpić naruszenie uzasadniające wszczęcie postępowania w sprawie zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów w zakresie stosowania

postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ § 2 Kodeksu postępowania cywilnego.

W wyniku analizy zebranego w ten sposób materiału dowodowego, w dniu 18.06.2003r. zostało wszczęte, pod przedstawionym wyżej zarzutem, postępowanie w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. W odpowiedzi na zarzuty zawarte w postanowieniu o wszczęciu, przedsiębiorca poinformował, iż z dniem 28.02.2003r. wstrzymano zawieranie umów z konsumentami (Karta nr 4). Jednakże przedsiębiorca nie przedstawił żadnych dowodów na tą okoliczność. Dodatkowo z wyjaśnień „PROFIT” wynika, iż na dzień 25.07.2003r. zostały rozliczone zgodnie z ogólnymi warunkami umowy wszystkie GRUPY. Spółka zwróciła raty członkom GRUPY, którzy spełniali zobowiązania wobec „PROFIT” (Karta nr 12).

Oceniając przedstawiony stan faktyczny organ antymonopolowy ustalił i zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 23a ust. 1 ustawy antymonopolowej przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy. Nie jest zbiorowym interesem konsumentów suma indywidualnych interesów konsumentów. Natomiast zgodnie z art. 23a) ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów uważa się w szczególności stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego, naruszenie obowiązku udzielenia konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, nieuczciwą lub wprowadzającą w błąd reklamę i inne czyny nieuczciwej konkurencji godzące w zbiorowe interesy konsumentów.

W trakcie postępowania wyjaśniającego uzyskano wzorce umowne, tj. wzór umowy oraz ogólnych warunków umowy, regulujące warunki umowy zawieranej przez PROFIT z konsumentami, której przedmiotem jest umożliwienie na określonych w niej zasadach, członkostwa uczestnika w programie PROFIT, którego celem jest zakup przez uczestnika samofinansującej się grupy towaru określonego na pierwszej stronie umowy. Towarem mogą być w szczególności materiały budowlane, domy, mieszkania inne nieruchomości, maszyny i urządzenia, samochody osobowe i dostawcze, itp. (Karty nr 17 verte- 18).

Wzorce umowne wykorzystywane przy zawieraniu umów z konsumentami mogą być poddane kontroli abstrakcyjnej. Kontroli abstrakcyjnej wzorca jako takiego (art. 479³⁶ – 479⁴⁵ K.p.c.) dokonuje się niezależnie od tego, czy wzorzec był, czy też nie był zastosowany w konkretnej umowie. Kontrola taka obejmuje klauzule pojedyncze lub zbiorowe (cały wzorzec lub jego fragment). Oceny postanowień w wypadku kontroli abstrakcyjnej dokonuje Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów i wyłącznie do kompetencji tego Sądu należy uznanie postanowień wzorców umownych za niedozwolone. Art. 479⁴³ K.p.c. rozszerza prawomocność wyroku wydanego w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone na osoby trzecie. Skutek tzw. prawomocności rozszerzonej następuje od chwili wpisania wzorca umowy do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, prowadzonego przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, o którym mowa w art. 479⁴⁵ § 2 k.p.c. Konsekwencją umieszczenia postanowienia umownego w w/w rejestrze, jest to, że posłużenie się nim będzie miało skutek wprowadzenia do umowy elementu bezwzględnie przez prawo zakazanego. Wpis do rejestru niedozwolonych postanowień umownych oznacza, że od tego momentu stosowanie takiej klauzuli jest zakazane we wszystkich wzorcach umownych.

Sąd dokonując oceny postanowienia umownego ocenia określony zapis i w momencie jego wpisania do rejestru klauzula przestaje być postanowieniem konkretnego wzorca umownego, a staje się samodzielnie funkcjonującą zasadą, która została zakwestionowana. Ze względu na rozszerzoną skuteczność klauzul (art. 479⁴³ K.p.c), spełniają one funkcję podobną do przepisów prawa. Tak więc, dokonując oceny treści postanowień umownych wykorzystywanych przez przedsiębiorców we wzorcach umownych należy wykorzystywać reguły interpretacji wykształcone w nauce prawa i praktyce orzeczniczej (wykładnia językowa, systemowa, funkcjonalna i inna).

Stąd też, niedozwolone będą takie postanowienia umów, które mieszczą się w „hipotezie” klauzuli wpisanej do rejestru, której treść zostanie ustalona w oparciu o dokonaną jej wykładnię. Nie jest zatem konieczna dokładna, literalna identyczność klauzuli wpisanej do rejestru i klauzuli z nią porównywanej.

„PROFIT” stosuje w „ogólnych warunkach umowy” postanowienia wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone (Karta nr 17 verte- 18):

1) Art. 3 pkt 1 OWU (...) „Jednocześnie przyjmuje na siebie całość praw i zobowiązań wynikających z treści niniejszej umowy.”

2) Art. 17 OWU „ W przypadku, gdy w ciągu dwóch (2) kolejnych miesięcy nie zostanie zebrany fundusz grupy, pozwalający na przydział towaru, PROFIT upoważniony jest do wstrzymania aktów asygnacyjnych i przystąpienia do przedterminowej likwidacji danej grupy lub do podjęcia innego rozwiązania, które najlepiej posłuży interesom grupy i umożliwi dalsze funkcjonowanie w programie uczestnikom grupy, którzy wypełnili terminowo swoje zobowiązania.”

3) Art. 19 OWU „Likwidacja grupy

1. W ciągu trzech (3) miesięcy licząc od terminu zakończenia planu ratalnego, PROFIT dokona ostatecznej likwidacji grupy.

2. Fundusze jakie ewentualnie pozostaną po likwidacji grupy zostaną przeznaczone na:

a) pokrycie strat powstałych w grupie z powodów niezawinionych przez PROFIT (np. niemożliwość wyegzekwowania zadłużenia z tytułu niezapłaconych rat lub kosztów sądowych, od uczestników grupy lub poręczycieli),

b) wypłatę rat podstawowych uczestnikom grupy, którym nie został przydzielony towar, a którzy odstąpili od umowy lub została im wypowiedziana umowa przez PROFIT, zgodnie z zasadami określonymi w Art. 14 i Art. 15.

3. Jeżeli będące w dyspozycji PROFIT środki finansowe będą niewystarczające dla całkowitego zaspokojenia wierzytelności w powyższej kolejności płatności, należności dokonywane będą proporcjonalnie do wysokości wpłat każdego uczestnika grupy.

4. Jakikolwiek zmniejszenie się funduszu grupy, wywołane przez zdarzenie nie uwzględnione w tej umowie, a nie zależne od PROFIT, będzie obciążało proporcjonalnie uczestników grupy.”

Postanowienie wskazane w pkt 1 zostało uznane za niedozwolone wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Antymonopolowego (obecnie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów) z dnia 27 marca 2002r. Sygn. akt XVII Amc 41/01, a do rejestru niedozwolonych postanowień umownych wpisane w dniu 15 października 2002r. W sprawie z powództwa Federacji Konsumentów w Warszawie przeciwko Financial Partners Sp. z o.o. w Warszawie, Sąd uznał za niedozwolone i zakazał stosowania postanowienia w brzmieniu:

"uczestnik przejmuje na siebie całość praw i zobowiązań wynikających z niniejszej umowy"

Powołane postanowienia, można uznać, za tożsame, przez co zapis w ogólnych warunkach umowy wykorzystywany przez PROFIT dotyczący bezwzględnego przyjęcia praw i obowiązków przez wstępującego - Klienta wynikających z umowy należy traktować, jako niezgodne z prawem. Treść zapisu wykorzystywanego przez PROFIT mieści się w całości w hipotezie klauzuli wpisanej do rejestru.

Rozbieżności w powołanych postanowieniach dotyczą tylko sposobu określenia ich adresatów. Financial Partners w postanowieniu bezpośrednio określił, iż dotyczy ono uczestnika, natomiast, PROFIT określił stronę umowy, która przejmuje całość praw i obowiązków w zdaniu poprzedzającym. Informując, iż „Z chwilą podpisania umowy i ogólnych warunków umowy, wstępujący – klient (osoba fizyczna, osoba prawna lub podmiot gospodarczy) zobowiązuje się do uiszczenia opłaty przygotowawczej, stanowiącej procent, określony na pierwszej stronie umowy, liczony od wybranej wartości pakietu kwotowego.” Tak więc, zobowiązanie do przejścia praw i zobowiązań dotyczy w obu postanowieniach tych samych stron umowy, tj. Konsumenta.

System, o który opiera swoje działanie przedsiębiorca zakłada samofinansowanie się grupy uczestników. Bezpieczeństwo finansowe każdego z uczestników zależy od wywiązywania się z płatności rat wszystkich osób przynależących do grupy. Brak wpłat rat w grupie, od kilku członków doprowadzić może do załamania się systemu współkredytowania się wewnątrz grupy i jej przedterminową likwidację bez realizacji zobowiązania przedsiębiorcy. Biorąc pod uwagę opisane założenia systemu, postanowienie może doprowadzić do sytuacji, iż przedsiębiorca nie będzie podejmował żadnych czynności mających na celu zapewnienie ciągłości funkcjonowania grupy, przenosząc odpowiedzialność za likwidację grupy na jej członków, którzy nie wnosili rat terminowo.

Postanowienie wskazane w pkt 2 zostało uznane za niedozwolone wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Antymonopolowego (obecnie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów) z dnia 27 lutego 2002r. Sygn. akt XVII Amc 27/01, a do rejestru niedozwolonych postanowień umownych wpisane w dniu 23 sierpnia 2002r. W sprawie z powództwa Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów przeciwko Biuru Pośrednictwa Handlowo-Finansowego MeCom Sp. z o.o. w Szczecinie, Sąd uznał za niedozwolone i zakazał stosowania postanowienia w brzmieniu:

"(...) W przypadku, gdy w ciągu dwóch kolejnych miesięcy nie zostanie zebrany fundusz grupy, pozwalający na zakup jednego Produktu, MeCom jest upoważnione do przedterminowej likwidacji danej grupy lub podjęcia innych kroków, które posłużą interesom grupy i umożliwią dalsze funkcjonowanie w Systemie Klientom, którzy wypełnili swoje zobowiązania terminowo".

Powołane postanowienia, można uznać, za tożsame, przez co określone procedury wstrzymania aktów asygnacyjnych w wykorzystywanym przez PROFIT zapisie należy traktować jako niezgodne z prawem. Treść zapisu wykorzystywanego przez PROFIT mieści się w całości w hipotezie klauzuli wpisanej do rejestru.

Pomimo faktu, iż w porównywanych postanowieniach można zauważyć różnice, to jednak nie mają one wpływu na sposób przeprowadzenia wstrzymania przyznawania Uprawnień do Nabycia Produktu określonych przez PROFIT oraz MeCom. Użyte zostały tożsame określenia przez odpowiednio PROFIT - MeCom:

„przydział towaru” – „zakup jednego Produktu”, „innego rozwiązania, które najlepiej posłużą” – „innych kroków, które posłużą interesom grupy”, „programie uczestnikom grupy” – „Systemie Klientom”

Powyżej przytoczone pojęcia mogą być wykorzystywane zastępczo i określają odpowiadające sobie elementy umowy. Regulują one w odpowiadający sobie sposób, procedury postępowania wstrzymania przyznawania przydziału towaru – zakupu Produktu, jakie podejmują administratorzy, w sytuacji nie zebrania w ciągu dwóch miesięcy środków pozwalających na przydział towaru – zakup Produktu. W obu przypadkach Przedsiębiorcy deklarują, iż podejmą bliżej nieokreślone czynności, które umożliwią dalsze funkcjonowanie w programie - w systemie Klientom.

Biorąc pod uwagę powyższą wykładnię, można przyjąć, iż zacytowane postanowienia w swej treści są tożsame i są niedozwolonymi klauzulami, gdyż odpowiadają treści klauzuli określonej w art. 385(3) pkt 2 k.c., gdyż wyłączają odpowiedzialność względem konsumenta za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania, poza ewentualnym zwrotem otrzymanych rat pieniężnych. Postanowienia wyczerpują również treść art. 385(3) pkt 21 k.c., gdyż wykonanie umowy przez przedsiębiorcę i zredukowanie do minimum zakres odpowiedzialności uzależnia się od wykonania zobowiązania (płacenia rat) przez osoby za pomocą których wykonuje on swoje zobowiązanie.

Postanowienie wskazane w pkt 3 zostało uznane za niedozwolone wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Antymonopolowego (obecnie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów) z dnia 27 lutego 2002r. Sygn. akt XVII Amc 27/01, a do rejestru niedozwolonych postanowień umownych wpisane w dniu 23 sierpnia 2002r. W sprawie z powództwa Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów przeciwko Biuru Pośrednictwa Handlowo-Finansowego MeCom Sp. z o.o. w Szczecinie, Sąd uznał za niedozwolone i zakazał stosowania postanowienia w brzmieniu:

„1 W okresie trzech miesięcy po terminie zakończenia planu ratalnego MeCom dokona ostatecznej likwidacji grupy.

2. Fundusze jakie ewentualnie pozostaną po likwidacji grupy zostaną przeznaczone na:

a) pokrycie strat powstałych w grupie z powodów niezawinionych przez MeCom (np. niemożność wyegzekwowania zaległości płatniczych od Klientów lub poręczycieli itp.).

b) wypłatę rat czystych Klientom, którym nie został przydzielony Produkt, a którzy zrezygnowali lub zostali wykluczeni, zgodnie z zasadami określonymi w & 16 i & 17 niniejszej umowy.

3 jeżeli będące w dyspozycji środki finansowe będą niewystarczające do całkowitego zaspokojenia wierzytelności w powyższej kolejności płatności, należności wypłacane będą proporcjonalnie do wysokości wpłat każdego Klienta.

4. Jakikolwiek zmniejszenie się funduszu grupy, wywołane przez zdarzenia nie uwzględnione w tej Umowie, a niezależne od MeCom, będzie obciążać proporcjonalnie wszystkich Klientów uczestników danej grupy.”

Powołane postanowienia, można uznać, za tożsame, przez co określone procedury Likwidacji grupy w wykorzystywanym przez PROFIT zapisie należy traktować jako niezgodne z prawem. Treść zapisu wykorzystywanego przez PROFIT mieści się w całości w hipotezie klauzuli wpisanej do rejestru.

Poniżej przytoczono różnice występujące w porównywanych postanowieniach. Jednak nie mają one wpływu na sposób przeprowadzenia likwidacji grupy przez PROFIT oraz „MeCom”. Użyte zostały tożsame określenia:

„od terminu zakończenia” – „po terminie zakończenia”,

„(np. niemożliwość wyegzekwowania zadłużenia z tytułu niezapłaconych rat lub kosztów sądowych, od uczestników grupy lub poręczycieli” – „(np. niemożność wyegzekwowania zaległości płatniczych od Klientów lub poręczycieli itp.)”,

„rat podstawowych uczestnikom grupy - rat czystych Klientom”,

„towar – Produkt”,

„odstąpili od umowy lub została im wypowiedziana umowa przez PROFIT, zgodnie z zasadami określonymi w Art. 14 i Art. 15” – „zrezygnowali lub zostali wykluczeni, zgodnie z zasadami określonymi w & 16 i & 17 niniejszej umowy”,

„dokonywane” – „wypłacane”,

„uczestnika grupy” – „Klienta”,

Powyżej przytoczone pojęcia mogą być wykorzystywane zastępczo i określają odpowiadające sobie elementy umowy.

Wykorzystywanie klauzuli od momentu wpisania jej do rejestru jest zabronione. Treść klauzuli należy w związku z tym analizować w oderwaniu od treści umowy, tak więc należy przyjąć, iż zakazane jest zachowanie przedsiębiorcy określone w danym postanowieniu, bez względu na treści postanowień, na które się powołuje. Ocena postanowienia pod względem naruszenia Kodeksu cywilnego w zakresie niedozwolonych postanowień umownych dotyczy danego postanowienia umowy, a nie treści postanowień z nim związanych. Dlatego, też powołanie różnych paragrafów umowy, nieprzeszkadza w stwierdzeniu, iż są to tożsame postanowienia.

Procedury rozwiązania grupy są identyczne w porównywanych postanowieniach. W obu przypadkach, rozliczenie środków pieniężnych, jakie ewentualnie pozostaną po podjęciu decyzji o likwidacji, gdy nie wystarczą one na zaspokojenie wszelkich roszczeń będzie dokonywane proporcjonalnie do wysokości wpłat każdego Klienta.

Tak więc biorąc pod uwagę powyższe uzasadnienie, należy przyjąć, iż w/w postanowienia różnią się tylko podmiotowo, a wszelkie inne różnice nie mają wpływu na procedurę likwidacji przyjętą przez tych przedsiębiorców.

Biorąc pod uwagę powyższą wykładnię, można przyjąć, iż zacytowane postanowienia w swej treści są tożsame i wyczerpują treść niedozwolonego postanowienia umownego zdefiniowanego w art. 385(3) pkt 12 k.c., za które uważa się postanowienie wyłączające obowiązek zwrotu konsumentowi uiszczonych zapłaty za świadczenie nie spełnione w całości lub części, jeżeli konsument zrezygnuje z zawarcia umowy lub jej wykonania.

Przytoczone powyżej zapisy w odpowiadający sobie sposób regulują poszczególne obowiązki stron umowy mające na celu zapewnienie sprawnego funkcjonowania grupy. Porównywane postanowienia w taki sam sposób kształtują obowiązki i prawa, których dotyczą. Różnice w treści porównywanych postanowień wynikają jedynie z nazewnictwa, stylistyki, czy też nazw podmiotów. W/w zapisy Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów uznał za niedozwolone w powołanych wyrokach, gdyż, jako postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nie uzgodnione, kształtowały jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy.

W trakcie postępowania PROFIT poinformował organ antymonopolowy, iż z dniem 28.02.2003r. wstrzymana została sprzedaż, i po tym terminie nie były stosowane żadne umowy (Karta nr 4). Zgodnie z oświadczeniem PROFIT, na dzień 25.07.2003r. grupy zostały rozliczone – zgodnie z ogólnymi warunkami umowy, i zwrócone zostały raty członkom grupy, którzy spełniali zobowiązania wobec PROFIT. (Karta nr 12)

Zgodnie z art. 100g ustawy antymonopolowej nie wszczyna się postępowania w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, jeżeli od końca roku, w którym zaprzestano ich stosowania, upłynął rok. Na tej podstawie organ antymonopolowy stwierdza, iż intencją ustawodawcy było, umożliwienie wydawania rozstrzygnięć w sprawie naruszenia przez przedsiębiorcę zbiorowych interesów konsumentów, nawet w sytuacji, gdy oceniane praktyki zostały zaniechane, jednakże pod określonym warunkiem. W sytuacji, gdy organ antymonopolowy stwierdza, iż oceniane działania przedsiębiorcy naruszały zbiorowe interesy konsumentów, nakazuje przedsiębiorcy ich zaniechanie. W takiej sytuacji obowiązki przedsiębiorcy wynikające z tego nakazu muszą być realizowane w przyszłości, od dnia doręczenia decyzji.

Na podstawie powyżej opisanych ustaleń oraz analizy obowiązującego stanu prawnego należało stwierdzić, iż opisane działanie przedsiębiorcy naruszyło zbiorowy interes konsumentów, poprzez stosowanie przez „PROFIT” Sp. z o.o., w ogólnych warunkach umowy postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ § 2 Kodeksu postępowania cywilnego. Z treści pisma PROFIT wynika, iż niedozwolone postanowienia umowne były faktycznie wykorzystywane przy rozliczeniu grupy podczas likwidacji grupy (Karta nr 12). Jak ustalono w trakcie postępowania, działania naruszające zbiorowy interes dotyczy grupy .... konsumentów, którzy zawarli umowy z PROFIT na łączną kwotę .... zł. Jednocześnie należy stwierdzić, iż poprzez zaprzestanie wykorzystywania wzorców umownych zawierających postanowienia wpisane do rejestru oraz rozliczenie środków pieniężnych członków grup osób, na rzecz których PROFIT świadczył usługę administracji po przeprowadzeniu likwidacji grupy, praktyka ta została zaniechana. Jednakże fakt zaniechania stosowania bezprawnych działań nie powoduje, iż nie stanowi ona naruszenia zbiorowych interesów konsumentów. Uznanie przez organ antymonopolowy działań za bezprawne powoduje, iż przedsiębiorca nie może stosować tych działań również po otrzymaniu decyzji.

Wobec powyższego orzeka się jak w punkcie I sentencji decyzji.

Zgodnie z art. 23c ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w decyzji, Prezes Urzędu może określić środki usunięcia trwających skutków naruszenia zbiorowych interesów konsumentów w celu zapewnienia wykonania nakazu. Środkiem usunięcia praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów w celu wykonania nakazu określonego w pkt I sentencji niniejszej decyzji, należy uznać zaniechanie stosowania niedozwolonych postanowień umownych, tj. zakwestionowanej części art. 3 pkt 1 OWU, art. 17 OWU oraz art. 19 pkt 1, 2, 3 i 4 OWU, poprzez zaprzestanie wykorzystywania w umowach niewykonanych w dacie otrzymania decyzji, a także w nowych umowach zawieranych po tej dacie, treści przedmiotowych postanowień.

Wobec powyższego orzeka się jak w pkt II sentencji.

Art. 100e) ustawy antymonopolowej, umożliwia Prezesowi Urzędu nadanie decyzji w całości lub w części rygoru natychmiastowej wykonalności, jeżeli wymaga tego ważny interes konsumentów. W przedmiotowym przypadku ważny interes konsumentów upatruje się w interesie ekonomicznym konsumenta. Umowa, której postanowienia poddano kontroli ma za zadanie

uregulować relacje pomiędzy przedsiębiorcą, oraz uczestnikami grupy - osób, które wnoszą środki finansowe na rzecz wspólnego funduszu. Zgromadzone przez członków grupy środki, są przeznaczane na zakup towarów. Tak więc jest to umowa współzaufania. Klienci muszą zaufać, iż członkowie grupy, będą rzetelnie wносить środki pieniężne na wspólną rzecz, a przedsiębiorca, będzie rzetelnie dbał o ich interes. Przedsiębiorca pełni funkcję tylko administratora środkami Klientów, dlatego, też wykorzystywanie zabronionych przez Sąd postanowień, które są niekorzystne dla Klientów, może narażać ich na straty finansowe. Administrator poprzez stosowanie procedur opisanych w niedozwolonym postanowieniu umownym, dotyczących rozwiązania grupy oraz podziału pozostających po tym środków pomiędzy administratorem oraz uczestnikami grupy, narusza interes ekonomiczny konsumenta.

Z uwagi na przedmiotowe zagrożenie interesu ekonomicznego Konsumentów, nadanie decyzji rygору natychmiastowej wykonalności, jest uzasadnione.

Wobec powyższego orzeka się jak w pkt III sentencji.

Na podstawie z art. 72 ustawy antymonopolowej, jeżeli postępowanie zostało wszczęte z urzędu i w jego wyniku Prezes Urzędu stwierdził naruszenie przepisów ustawy, przedsiębiorca lub związek przedsiębiorców, który dopuścił się tego naruszenia, zobowiązany jest ponieść koszty postępowania. Zgodnie z art. 75 ustawy antymonopolowej, organ antymonopolowy rozstrzyga o kosztach, w drodze postanowienia, które może być zamieszczone w decyzji kończącej postępowanie.

Postępowanie przeciwko PROFIT w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, zostało wszczęte z urzędu. Na podstawie ustaleń dokonanych w trakcie postępowania organ antymonopolowy w punkcie I decyzji stwierdził naruszenie przepisów ustawy antymonopolowej. Kosztami niniejszego postępowania dla organu antymonopolowego, są wydatki w wysokości 41 zł związane z korespondencją pomiędzy organem antymonopolowym a przedsiębiorcą. W związku z powyższym organ antymonopolowy postanowił obciążyć PROFIT kosztami postępowania w wysokości 41 zł (słownie złotych: czterdzieści jeden)

Wobec powyższego orzeka się jak w punkcie IV sentencji decyzji.

Koszty niniejszego postępowania przedsiębiorca obowiązany jest wpłacić na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie w NBP o/o Warszawa Nr 511010101000787822231000000.

Na postanowienie zawarte w punkcie IV niniejszej decyzji, na podstawie art. 78 ust. 6 ustawy antymonopolowej w związku z art. 479²⁸ § 1 pkt 2 k.p.c. przysługuje zażalenie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Katowicach w terminie tygodnia od dnia doręczenia.

Stosownie do treści art. 78 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479²⁸ § 2 k.p.c. – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Katowicach.

Dyrektor Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Katowicach
Alicja Kral